

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag
Statens hus, 7468 TRONDHEIM
Sentralbord: 73 19 90 00
Besøksadresse: E. C. Dahls g. 10

Saksbehandler
Grete Bakken Hoem
Kommunal- og beredkapsavdeling

Innvalgstelefon
73 19 91 55

Vår dato
15.02.2008
Deres dato
14.11.2007

Vår ref. (bes oppgitt ved svar)
2007/11391-563
Deres ref.
200700954

Norges vassdrags- og energidirektorat
Postboks 5091 Majorstua
0301 Oslo

Høring - konsesjon - ekspropriasjon - forhåndstiltredelse - 300 (420) kv-ledning - Namsos og Roan kommuner

Fylkesmannen har fått konsekvensutredning og konsesjonssøknad for 420 kV kraftlinje Namsos Roan til høring. Bakgrunnen for etablering av linjen er planer om å transportere strøm fra den planlagte vindkraftutbyggingen på Fosenhalvøya. Søknaden omfatter også blant annet bygging av Roan transformatorstasjon ved Haugtjønnen i Roan. Videre søkes det om dispensasjon fra plan- og bygningslovens bestemmelser om reguleringsplikt og om dispensasjon fra gjeldende arealplaner der løsningen er i strid med disse. Både utredning og søknad vurderes derfor i sammenheng med den planlagte utbyggingen av vindkraftanlegg. Det søkes om å etablere trase etter hovedalternativ 3.0 i konsekvensutredningen og den totale lengden på kraftlinjen er ca 82 km hvorav vel 20 km ligger innenfor Sør-Trøndelag.

Fylkesmannen hadde mange innspill til meldingen som ikke ble innlemmet i utredningsprogrammet. Fylkesmannen har tatt dette til etterretning og vil i det følgende vurdere kvaliteten på informasjonen, samt anbefale videre utredninger for å forbedre beslutningsgrunnlaget.

Fylkesmannens uttalelse er bygd opp slik:

1. Kommentarer til konsesjonssøknaden.
2. Kommentarer til søknad om dispensasjon fra plankrav etter plan- og bygningsloven
3. Merknader til konsekvensutredningen fra Fylkesmannens sektormyndigheter med utdypende merknader fra Fylkesmannen som miljøvernmyndighet.
4. Anbefalte utredninger for å bedre beslutningsgrunnlaget, jf. punkt 20 i utredningsprogrammet.

1. KOMMENTARER TIL KONSESJONSSØKNADEN

Folkehelse

Før det tas endelig stilling til konsesjon bør utredning av eksponering for elektromagnetisk felt differensieres i forhold til varierende strømføringføring.

Landbruk og bygdeutvikling

Utredningene er mangelfulle når det gjelder tiltakets totale virkninger for skogbruket.

	Embetsledelse og Miljøvern-administrasjonsstab	Kommunal- og beredkapsavdeling	Oppvekst- og utdanningsavdeling	Sosial- og helseavdeling	Landbruk og bygdeutvikling	avdeling
Telefon	73 19 90 08	73 19 90 00	73 19 90 00	73 19 90 00	73 19 90 00	73 19 90
00						
Telefaks	73 19 90 30	73 19 91 01	73 19 93 51	73 19 93 01	73 19 91 01	73 19 91
01						
E-post:	postmottak@fmst.no					
		Internett:	www.fylkesmannen.no/st			

Det er ønskelig at ny linje i størst mulig grad føres parallelt med eksisterende 300 kV-linje fra fylkesgrensa ved Meungan og vestover mot Roan. Dette vil samlet sett gi minst negative virkninger for jord- og skogbruk, kulturlandskap og kulturmiljø.

Det er svært uheldig at Roan transformatorstasjon er planlagt plassert sentralt i et område med betydelige skogressurser og med store verdier knyttet til kystgranskog.

Miljøvern

Konsesjon frarås på bakgrunn av manglende kartlegging av biologisk mangfold, samt mangelfull kunnskap om hvilke sumeffekter en slik utbygging har i et regionalt perspektiv på fugl, landskap, inngrepsfrie områder og friluftsliv.

2. KOMMENTARER TIL SØKNAD OM DISPENSASJON FRA PLANKRAV ETTER PLAN- OG BYGNINGSLOVEN

Hensikten med å behandle en sak etter plan- og bygningsloven er at slik planprosess sikrer større grad av medvirkning. Blant annet vil en gjennom en planprosess få et bredere grunnlag til å danne seg et bilde av hva berørte innbyggere mener om saken. Jfr. blant annet intensjonen i den europeiske landskapskonvensjonen som vektlegger betydningen av at folk skal ha mulighet til å delta i prosesser som omhandler forming av deres omgivelser/landskap. Ut fra dette mener Fylkesmannen at saken også burde være fremmet som kommunedelplaner for de berørte kommuner, interkommunal kommunedelplan eller fylkesdelplan for de berørte fylkene.

3. MERKNADER TIL KONSEKVENsutREDNINGEN FRA FYLKESMANNENS SEKTOR-MYNDIGHETER

• Folkehelse

De faglige vurderingene i konsekvensutredningen

I Fylkesmannes uttalelse til meldingen, datert 08.11.2006, ble det blant annet pekt på at eksponering for elektromagnetisk felt måtte utredes. – I konsekvensutredningen er beregningene for avstand mht elektromagnetisk felt basert på gjennomsnittlig strømføring. Her bør det fremlegges alternative beregninger, også for de perioder (hvor stor del av tiden) som det føres mer strøm. Det bør redegjøres for hvor stor del av året det føres opp mot maksimal kapasitet og hva dette vil innebære for avstanden mht grense for strålingsmengde på 0,4 mikrottesla.

• Samfunnssikkerhet

Ingen merknad.

• Landbruk og bygdeutvikling

De faglige vurderingene i konsekvensutredningen

I Fylkesmannes uttalelse til meldingen, datert 08.11.2006, ble det pekt på at følgende virkninger måtte beskrives:

- direkte og indirekte arealbeslag
- begrensninger på dagens virksomhet

- virkning på skogproduksjon, skogsdrift og skogbildet
- avbøtende tiltak og alternative driftsformer vurderes
- indirekte ulemper som begrensninger i mulighetene for drift i bratt terreng med taubaner og vinsj, eventuell klausulering som fordyrer eller umuliggjør veibygging og atkomst til bakenforliggende områder, er forhold som bør utredes
- samordning av atkomstveier og skogsbilveier, tilgang til skogressurser gjennom ny vei, atkomst til framtidige driftsveier og anlegg av velteplasser
- nye muligheter som følge av tiltaket

I utredningsprogram fastsatt av NVE 28.04.2006 står det: ”Tiltakets virkning på skogproduksjon, skogsdrift og skogbildet skal vurderes”.

Vi finner at dette kravet bare delvis er vurdert tilfredsstillende. Vi ba i vår uttalelse om at det ble beskrevet hvor stort det indirekte arealbeslaget ville bli. I fagrapporten er influenssonen satt til ca. 40 meter. I tillegg til det beltet som skal ryddes for skog og som direkte berøres, vil det kunne bli til dels store areal som ikke vil kunne drives som før. Der linjetrasé planlegges å gå parallelt med høydekote, lokalisert i li- eller dalfot, vil influensområdet være større. I slike områder vil skogen ofte måtte drives med taubaneutstyr og kraftlinjen vil være en direkte hindring for slik drift. For slike strekninger vil influensområdet være atskillig større. Hvis for eksempel ledningen plasseres i foten av ei li, vil dette kunne stenge for skogsdrift med taubane. Det er ikke gjort beregninger for hvor store areal som indirekte kan bli berørt av ledningen. Dette er en svakhet ved konsekvensutredningen.

Jordbruk:

Traséalternativene i Roan og Osen berører i svært liten grad jordbruksareal og konsekvensene vil derfor bli små.

Skogbruk:

Det er gitt beregninger for hvor store skogareal som vil bli berørt av de ulike traséalternativene, fordelt på boniteter. På hele strekninga vil alt. 3.0 beslaglegge ca. 1970 dekar produktiv skog, forutsatt 40 meter ryddebelte. Alt. 3.4 inngår ikke i fagrapport landbruk, men vil sammen med alt. 3.0 berøre skog i en viss grad i Roan og Osen kommuner. Ulempene knytter seg dels til klausulert areal ved at traséene må ryddes for skog og skjottes slik at skogen ikke kommer i konflikt med ledningen. I noen grad vil arealet i traséene være yngre produktiv skog som er tilplantet og skjøttet ved hjelp av statlige tilskudd. Hvis slike areal skal ryddes for skog kan det bli vurdert om det skal stilles krav om tilbakebetaling av slike tilskudd.

Roan trafostasjon, som er planlagt ved Haugtjønnå, vil med tilhørende nett berøre skoginteresser i betydelig grad. Denne vil kunne bli et sentralt knutepunkt for kraftlinjer på Nord-Fosen. Interessene er i denne sammenheng i stor grad knyttet til skogbrukets miljøinnsats og at viktige skogområder i kystgranskog berøres. Alt. 3.4 vil komme gjennom kystgranskog ved Haugtjønnå – Gammelsetra. Disse to områdene forvaltes etter skogbrukslova og er underlagt meldeplikt på all hogst. Kystgranskog er underlagt særskilt forvaltning etter skogbrukslova og særskilt forvaltning etter sertifiseringsordningen for norsk tømmer. Tømmer fra hogster i de aktuelle områder kjøpes bare der fagbiolog har planlagt og godkjent hogst.

Meldeplikt på hogst har bakgrunn i de biologiske kvalitetene områden har, behov for kontakt med skogeier i planlegging og gjennomføring av tiltak og at Norge har et internasjonalt

ansvar for ivaretagelse av slike livsmiljø med artsinventar. En skogforvaltning av disse områdene som ivaretar miljøverdiene er et viktig bidrag i skogbrukets miljøinnsats.

Utredningen omhandler ikke linjetraséer videre sørover fra trafostasjonen. I et helhetlig perspektiv må også dette utredes. En linjeføring sørover fra Haugtjønnan langs Norddalen i Åfjord kommune, vil ha negative konsekvenser for skogbruket blant annet ved at traséen gir dårligere muligheter for drift i bratt terreng.

- **Miljøvern**

Oppfyllelse av utredningsplikten

Fylkesmannen mener at utredningsplikten for 420 kV kraftlinje Namsos Roan ikke er oppfylt, jf. blant annet pkt. 20 i Utredningsprogrammet fra NVE.

De faglige vurderingene i konsekvensutredningen

I konsekvensutredningen for 420 kV kraftlinje Namsos Roan hovedalternativ 3.0 vurderes konsekvensene til å være middels negativ for landskap, middels til stor negativ for friluftsliv, liten til middels negativ for inngrepsfrie områder, ubetydelig til liten negativ for vernede områder, middels negativ for fugl, og middels negativ for verdifulle naturtyper.

Fylkesmannen er enig i at konsekvensene vil være middels til stor negativ for friluftsliv. Samt ha ubetydelig til liten negativ konsekvens for eksisterende verneområder.

Fylkesmannen er uenig i at kraftlinjen kun vil være middels negativt for landskapet. 420 kV kraftlinjen er den største typen linje som bygges i Norge og Fylkesmannen mener at den planlagte linjen vil være svært negativt for landskapet. Fylkesmannen er uenig i utreders vurdering av konsekvensene for inngrepsfrie områder og mener at tiltaket vil være svært negativt.

Fylkesmannen er uenig i vurderingene av konsekvensene for verdifulle naturtyper. Kunnskapsgrunnlaget over hva som finnes i området er svært mangelfullt. Vi vet imidlertid at den omsøkte traseen vil ødelegge skogområder som inneholder boreal regnskog. Vårt internasjonale ansvar for denne skogtypen medfører at vi vurderer konsekvensene som svært negative.

Når det gjelder fugl mener Fylkesmannen at manglende kartlegging medfører at det ikke foreligger tilstrekkelig kunnskap til å gi en forsvarlig vurdering av konsekvensene.

Fylkesmannen er uenig i vurderingene av konsekvensene for landskap, inngrepsfrie områder, og verdifulle naturtyper. Fylkesmannen mener at kraftlinjens konsekvenser for disse verdiene er mer negativ enn hva utbygger mener. Samlet sett mener vi konsekvensene for miljø er svært negative.

Utdypende merknader til konsekvensutredningen fra Fylkesmannen som miljøvernmyndighet

Innledning

Det er et nasjonalt mål å øke satsingen på miljøvennlig vindkraft. Generelt er Fylkesmannen som miljøvernmyndighet av den oppfatning at vindkraftprosjekt med tilhørende kraftlinjer som krever alvorlige inngrep i naturen eller har særdeles store negative konsekvenser for biologisk mangfold, ikke skaper "miljøvennlig" energi. For å nå nasjonale miljømål er det en forutsetning at det også gjennomføres en bærekraftig forvaltning av våre naturområder. Det foreligger omfattende planer for vindkraftverk med tilhørende kraftlinjer i Sør-Trøndelag og det store omfanget gjør det ekstra viktig med god kunnskap om hvilke konsekvenser en slik utbygging vil ha. Naturen er å anse som samfunnets fellesgoder i både nåtid og fremtid. Både utbyggere og myndighetsutøvere plikter derfor å ha tilstrekkelig kunnskap om sine tiltak og vedtak slik at disse fellesgodene ikke ødelegges mer enn høyst nødvendig.

Pr 07.01.2008 har NVE på landsbasis sluttbehandlet 39 søknader. Av disse er det innvilget konsesjon til 33 anlegg, dvs ca 85 %. Kun ca 15 % av søknadene som er sluttbehandlet har fått avslag. I vårt fylke er nå tre vindkraftverk i drift og det er gitt konsesjon til ytterligere to. Disse fem anleggene vil få et omfang på rundt 90 turbiner. Det samlede omfanget av eksisterende og planlagt vindkraftutbygging i fylket omfatter i dag omkring 1400 turbiner fordelt på ca 20 vindkraftverk. Dersom NVE viderefører dagens praksis med 85 % innvilgelse av konsesjoner kan vi ut fra dagens situasjon forvente 17 vindkraftanlegg i vårt fylke. Flesteparten av kraftverkene planlegges etablert i kystnære områder. I tillegg planlegges det mange vindkraftverk i våre nabofylker. En slik utbygging med tilhørende kraftlinjer vil ha store negative konsekvenser for miljø og landskap i Midt-Norge, og ut fra vår vurdering bør det gjennomføres en utredning om hvor "tålegrensen" for kystnaturen går.

I den videre uttalelsen om miljøvern gjennomgås konsekvensvurderingen temavis (landskap, friluftsliv, inngrepsfrie områder, vernede områder og biologisk mangfold) med følgende vurderinger:

- *Er utredningsplikten oppfylt i henhold til utredningsprogram og er konsekvensene tilstrekkelig utredet?*
- *Støtter Fylkesmannen utreders faglige vurderinger/vurdering av konsekvensene?*

Landskap

- *Er konsekvensene tilstrekkelig utredet*

Konsekvensutredningen for landskap bygger på metoden beskrevet i Statens vegvesens håndbok 140, der prinsippet er at de landskapsmessige konsekvensene er summen av landskapets verdi og tiltakets omfang. Konsekvensgraden rangeres på en skala fra meget stor positiv konsekvens til meget stor negativ konsekvens. Den planlagte kraftledningen vil gå gjennom Osen kommune, og noen kilometer inn i Roan kommune. Mastene vil være mellom 16 og 44 meter høye og avstanden mellom mastene vil variere fra 200-900 meter avhengig av terreng.

Kraftlinjen på strekningen Øyensåa - Nordkangsen (alt. 3.0) blir av utbygger vurdert til å ha middels negativ konsekvens på landskapet. Kraftlinjen på strekningen Øyensåa - Nordkangsen (alt 3.3) blir av utbygger vurdert til å ha stor til middels negativ konsekvens på landskapet.

Kraftlinjen på strekningen Nordkangsen – Roan transformatorstasjon (alt 3.0-3.3.1-3.4/alt. 3.4) er av utbygger oppdelt i mindre strekninger. Fra Skarvåsfossen og sørvestover over den skogklede dalen med Seterelva er kraftlinjen vurdert å ha middels til liten negativ

konsekvens på landskapet. På strekningen Rørliheia – Geitvassnova vil traséen gå gjennom et landskapsområde med mange vann og store myrer. Vegetasjonen er skrinn og åpen slik at master ikke vil kunne skjules vesentlig, og ledningen vil bli synlig fra store deler av de vannrike områdene. Kraftlinjen på strekningen blir av utbygger vurdert til å ha stor negativ konsekvens på landskapet.

Transformatorstasjonen vil medføre en ny teknisk installasjon i dalen og veien inn blir et inngrep i dalsiden. Transformatorstasjonen med vei blir av utbygger vurdert til å ha stor til middels negativ konsekvens på landskapet.

Virkningene er relativt godt illustrert, men mange steder blir bildene så små og kanskje for få slik at det er vanskelig å danne seg noe godt inntrykk av hvordan landskapsbildet egentlig blir påvirket av kraftlinjene. Det hadde vært ønskelig med mer detaljert innsyn langs traseen. Dette kunne antagelig vært gjort med filming av traseen fra helikopter. Både fra siden og i selve traségaten. Helst med kraftlinjen visualisert inn. Filmen burde vært en del av konsekvensutredningen som en dvd.

Fylkesmannen anser at utredningsplikten ikke er oppfylt i henhold til utredningsprogrammets punkt 20. Konsekvensene vurderes derfor som utilstrekkelig utredet.

- *Vurdering av konsekvensene*

Inngrepet i Sør-Trøndelag blir av utbygger vurdert til å ha fra middels / liten negativ konsekvens til stor negativ konsekvens på landskapet. Fylkesmannen er uenig i at en kraftlinje hvor mastehøyden i snitt vil være 20 – 25 meter høye og med over 40 meter bred ryddegate kun vil påføre landskapsbildet en middels / liten negativ konsekvens. En 420 kv er den største kraftlinjetypen som bygges i Norge. En kraftlinje med disse dimensjonene vil etter Fylkesmannens vurdering være svært negativt for landskapsbildet.

Fylkesmannen er uenig i utreders faglige vurdering.

Friluftsliv

- *Er konsekvensene tilstrekkelig utredet*

Omfanget av vurderte vindkraftprosjekter med tilhørende ledningsnett er nå av så stort omfang at det vil kunne påvirke muligheten til og ønsket om å drive friluftsliv i denne delen av Sør-Trøndelag. Dette vil igjen kunne ha betydning for innbyggernes livskvalitet og helse.

Fylkesmannen ba i sin uttalelse til meldingen om at det ble gjennomført en regional utredning av hvilke konsekvenser de eksisterende og vurderte vindkraftverk med tilhørende ledningsnett på Fosen vil medføre for muligheten og ønsket til å drive friluftsliv. I tillegg til at dagens bruk av områdene kartlegges, må alternative friluftsområder i nærområdet til de vurderte tiltakene beskrives. Herunder må det også gjennomføres en vurdering av hvilke traséalternativer som vil medføre minst konflikt mht. friluftsliv.

Utbygger har vurdert hvordan den planlagte kraftledningen påvirker friluftslivet i nærområdet til traseen. Etter Fylkesmannens oppfatning er våre ønsker om utredninger i liten grad imøtekommet.

Fylkesmannen anser at utredningsplikten ikke er oppfylt i henhold til utredningsprogrammets punkt 20. Konsekvensene vurderes derfor som utilstrekkelig utredet.

- Vurdering av konsekvenser

Utbygger har for den del av den planlagte kraftlinjen som ligger i Sør-Trøndelag vurdert strekningen Øyensåa-Nordkangsen (alt. 3.0 – alt 3.0/3.3) til å ha stor negativ konsekvens for friluftslivet, Steinsdalen – Roan transformatorstasjon (alt 3.4) til å ha middels negativ konsekvens for friluftslivet, og Roan transformatorstasjon til å ha middels negativ konsekvens for friluftslivet.

Fylkesmannen støtter utreders faglige vurdering.

Inngrepsfrie områder

- Er konsekvensene tilstrekkelig utredet

Den samlede reduksjonen av inngrepsfrie områder er vurdert for de ulike alternativene. I følge utbygger gir hovedalternativ 1.0 et tap på 41,9 km² og er vurdert å ha et middels negativt omfang, hovedalternativ 2.0 gir et tap på 95,4 km² og er vurdert som stort negativt, mens hovedalternativ 3.0 gir et tap på 42,2 km² og er vurdert som lite til middels negativt. Det er gjort en grei utredning av hvordan 420 kV kraftlinjen påvirker inngrepsfrie områder langs traseen.

I vår uttalelse av 08.11.2006 krevde Fylkesmannen følgende:

Det må gjennomføres en utredning av hvilke konsekvenser de eksisterende og vurderte vindkraftverk inkludert tilhørende ledningsnett på Fosen, vil få for inngrepsfrie naturområder. I tillegg må det vises hvilke effekter dette indirekte kan få for friluftsliv og biologisk mangfold.

Vi kan ikke se at det er utført slike utredninger. Manglende utredninger av sumeffekter medfører at hverken energi- og planmyndigheter har tilstrekkelig kunnskap om hvordan de planlagte kraftverkene med tilhørende kraftledninger påvirker de inngrepsfrie områdene i regionen. Følgelig kan ikke utredningsplikten sies å være oppfylt. Fylkesmannen ber om at det utføres tilleggsutredninger i tråd med vår uttalelse av 08.11.2006 før søknaden sluttbehandles.

Fylkesmannen anser at utredningsplikten ikke er oppfylt i henhold til utredningsprogrammets punkt 20. Konsekvensene vurderes derfor som utilstrekkelig utredet.

- Vurdering av konsekvensene

Selv om traseene kun går gjennom Roan og Osen kommuner i Sør-Trøndelag, virker tapet av inngrepsfrie områder å være relativt stort. Osen kommune har i dag to relativt store inngrepsfrie områder som strekker seg fra kysten og mer enn 15 km innover landet. Begge disse områdene vil bli delt i to og ødelagt av alternativ 1.0 og alternativ 2.0. Alternativ 3.0 vil redusere litt på det nordligste området, men også dette vil dele det sørligste i to.

Konsekvensene for inngrepsfrie områder blir i utredningen vurdert til middels negative. Hovedalternativ 1.0 er vurdert som et middels negativt, 2.0 er vurdert som stort negativt, mens 3.0 er vurdert som lite til middels negativt. Fylkesmannen er ikke enig i denne vurderingen. I Osen og Roan kommuner er det i dag ingen villmarkspregede områder igjen, dvs. områder som er mer enn 5 km fra tyngre inngrep. Lokalt vil det derfor være svært viktig å ivareta de arealene som i dag fortsatt er inngrepsfrie, spesielt områder i sone 1 (3-5 km fra

inngrep). Langs kysten er inngrepsfrie områder blitt en mangelvare og vi må derfor ta spesielt vare på disse restene av urørt natur.

Ut fra nasjonale mål om ivaretagelse av inngrepsfrie områder mener Fylkesmannen at de planlagte kraftlinjene legger stort beslag på inngrepsfrie områder. Vi mener at det omsøkte tiltaket, Alt 3.0) har store negative konsekvenser. Mangelen av inngrepsfrie områder langs kysten gjør at vi nå må verdsette disse områdene ekstra høyt.

Fylkesmannen er uenig i utreders vurdering av konsekvensene for inngrepsfrie områder og mener at tiltaket vil ha store negative konsekvenser.

Vernede områder

- *Er konsekvensene tilstrekkelig utredet*

De planlagte traseene til 420 kV kraftlinje Namsos Roan berører kun 1 eksisterende verneområde i Sør-Trøndelag. Konsekvensene for dette reservatet vurderes som tilstrekkelig utredet. Den omsøkte traseen (3.0) berører ikke denne lokaliteten.

Det er nylig igangsatt formell verneprosess om etablering av to nye barskogsreservater i Osen kommune. Dette gjelder lokaliteten Elgsjøen, som er vurdert å ha nasjonal verneverdi og hvor linjealternativet 3.4 går gjennom lokaliteten. Samt for lokaliteten Sandvatnet-Olvatnet, som er vurdert å ha regional verneverdi, og hvor linjealternativet 3.0 går gjennom lokaliteten. Disse områdene er ikke vurdert i konsekvensutredningen. Følgelig anses ikke konsekvensene som tilstrekkelig utredet.

Fylkesmannen anser utredningsplikten som oppfylt i henhold til utredningsprogrammet, men konsekvensene vurderes som utilstrekkelig utredet da det nylig er igangsatt planer om etablering av to nye reservater som vil bli berørt av omsøkt trase (3.0 og 3.4).

- *Vurdering av konsekvensene*

Linjeføringen til alternativ 3.0 går like nord for Sæterelva naturreservat (boreal regnskog). Dette er i et område hvor linja krysser elva og det vil ikke være aktuelt med hogst som kan endre lokalklima i reservatet. Det synes ikke som om dette alternativet direkte vil forringe vernekvantitetene i området, slik disse er beskrevet i formålet med vernet. Opplevelsesverdiene i området vil imidlertid bli noe redusert, da linja vil være dominerende i landskapet og synlig fra store deler av reservatet.

Konsekvensene for lokalitetene hvor det planlegges etablering av to nye barskogsreservater er ikke vurdert i konsekvensutredningen. For å unngå forringelse av disse områdene ber Fylkesmannen om at strekningen 3.0 benyttes istedenfor 3.4 og strekningen 3.3 benyttes istedenfor 3.0.

Fylkesmannen støtter utreders faglige vurdering ved Sæterelva naturreservat.

- *Behov for tilleggsutredninger*

Det er behov for tilleggsutredninger for to områder hvor det nylig er startet formell verneprosess. Dette gjelder lokaliteten Elgsjøen, som har nasjonal verneverdi og hvor linjealternativet 3.4 går gjennom lokaliteten. Samt for lokaliteten Sandvatnet-Olvatnet, som

har regional verneverdi, og hvor linjealternativet 3.3 går gjennom lokaliteten. Begge områdene ligger i Osen kommune og innehar elementer av boreal regnskog.

Fylkesmannen ber om at det utføres tilleggsutredninger for de områdene hvor det er startet en formel verneprosess med sikte på å etablere naturreservater.

Biologisk mangfold generelt

Riksrevisjonen gjennomførte i 2006 en undersøkelse av myndighetenes arbeid med blant annet kartlegging og overvåking av biologisk mangfold (Dokument nr. 3:12 (2005-2006)). Her avdekker Riksrevisjonen svakheter i plangrunnlaget i arbeidet med å kartlegge og overvåke biologisk mangfold, og de påpeker at det fremdeles er store utfordringer knyttet til kunnskap om biologisk mangfold i Norge. Blant annet heter det at: *”Etter Riksrevisjonens mening kan det derfor ikke konkluderes med at den kommunale kartleggingen har bidratt til en vesentlig bedret kunnskapsstatus.”* Tilsvarende har konsulentfirmaet Miljøfaglig utredning (2007) vurdert kunnskapen om naturtyper for hele landet og antar at *”utført kartlegging har kanskje fanget opp under 20 % av reelt antall lokaliteter verdifulle naturtyper”*. Denne undersøkelsen var bestilt av Direktoratet for naturforvaltning. Begge undersøkelsene støtter opp om vårt krav om at det var nødvendig å gjennomføre nye kartlegginger for å heve kunnskapen om beslutningsrelevant informasjon innenfor temaet biologisk mangfold, jf vår uttalelse til melding av 08.11.2006.

Fugl

- Er konsekvensene tilstrekkelig utredet?

NVE skriver i *”Bakgrunnen for utredningsprogrammet (02.07.07)”*:

NVE er enig i at utredningene i forhold til biologisk mangfold og enkeltarter må inkludere feltarbeid for å forbedre beslutningsgrunnlaget..... Det skal fokuseres på traséene og nærliggende områder som kan bli berørt. NVE vil sette krav til at sjeldne, truede og sårbare arter kartlegges og at konsekvensene vurderes for disse og for skogsfugl. Det vil være behov for å gjennomføre feltarbeid for å supplere eksisterende informasjon.

Her støtter NVE Fylkesmannens krav om feltarbeid for å forbedre beslutningsgrunnlaget, og det påpekes at NVE vil sette krav til at sjeldne, truede og sårbare arter skal kartlegges og at konsekvensene vurderes for disse og for skogsfugl. De skriver videre at det vil være behov for å gjennomføre feltarbeid for å supplere eksisterende informasjon. Men i selve utredningsprogrammet (02.07.07) for fugl skriver NVE følgende:

- *Det skal gis en kort beskrivelse av fuglefaunaen i planområdet*
- *Det skal gis en oversikt over sjeldne, sårbare eller truede arter i området, samt deres biotoper og kjente trekkveier. Det skal gjøres en vurdering av hvordan tiltaket kan påvirke disse artene gjennom forstyrrelser, kollisjoner og redusert/forringet leveområde. Vurderingen skal gjøres både for anleggs- og driftsfase.*
- *Det skal gjøres en vurdering av hvordan kraftledningene kan påvirke skogsfuglbestanden i området rundt traséene og eventuelle konflikter med kjente spillplasser skal vurderes.*
- *Det skal pekes på områder hvor det antas at effekten av avbøtende tiltak kan være spesielt stor.*

Fremgangsmåte:

Utredningene skal gjøres ved bruk av eksisterende informasjon og eventuelt feltbefaring (Fylkesmannens uthevning), samt kontakt med lokale og regionale myndigheter og organisasjoner/ressurspersoner. *Vurderingene skal gjøres både for anleggs- og driftsfase.*

Her beskriver NVE at utredningene skal gjøres ved bruk av eksisterende informasjon og eventuelt feltbefaring. Etter vår oppfatning er det stor forskjell på ordlyden ”*Det vil være behov for å gjennomføre feltarbeid*” og ”*eventuell feltbefaring*”. Feltkartlegging av truede og sårbare arter krever stor ressursinnsats, men er nødvendig for å generere oppdatert kunnskap. Feltbefaring oppfatter vi som en ”overfladisk sjekk”, nærmest å anse som en tur for å besiktige de aktuelle områdene, og gir dessverre i realiteten ingen ny kunnskap om truede og sårbare arter. Vår oppfatning av betydningen av ordlyden i utredningsprogrammet virker også å være i tråd med hvordan tiltakshaver og engasjert konsulent under tema fagutredning miljø har oppfattet kravene i utredningsprogrammet. Det er tilnærmet ingenting i de forelagte rapportene som tyder på at konsekvensutredningsarbeidet har generert ny kunnskap om viktige funksjonsområder for truede eller sårbare viltarter. Tvert i mot signaliserer engasjert konsulent at den dårlige kvaliteten på viltinformasjonen skaper usikkerhet i vurderingene. Dette har vi stor forståelse for da vi i vårt brev av 08.11.2006 påpekte at viltkartene for Osen og Roan var 12 år gamle og at Fylkesmannen anså dem som utdatert.

Fylkesmannen konstaterer at det er stort avvik mellom ordlyden i selve Utredningsprogrammet og ordlyden i Bakgrunnen fra utredningsprogrammet. Vårt inntrykk er at Utredningsprogrammet ikke er oppdatert i henhold til ordlyden i Bakgrunnen for utredningsprogrammet. Denne mangelen har medført at konsekvensene ikke kan sies å være utredet innenfor temaet oppdatert kunnskap om truede og sårbare arter.

Fylkesmannen anser utredningsplikten som oppfylt i henhold til utredningsprogrammet, men konsekvensene vurderes som utilstrekkelig utredet.

- *Vurdering av konsekvenser*

Utbygger har gitt en samlet vurdering av konsekvensene for fugl i de forskjellige hovedalternativene; 1.0: Liten negativ konsekvens, 2.0: Liten/middels konsekvens og 3.0: Middels negativ konsekvens. Det omsøkte alternativet (3.0) er vurdert å ha middels negativ konsekvens for delstrekningene som går gjennom Sør-Trøndelag (3.0-alt 3.0/3.3 og 3.4).

Datagrunnlaget som er benyttet for Sør-Trøndelag for å vurdere konsekvensene er å anse som utdatert. Kartene er 13 år gamle og mesteparten av registreringene ansees å være over 15 år gamle. Med et slikt kunnskapsgrunnlag finner ikke Fylkesmannen det forsvarlig å uttale seg om hvilke konsekvenser vindkraftutbyggingen inkludert 420 kV kraftlinjen har for truede og sårbare fuglearter i regionen.

Ut fra Fylkesmannens vurdering er foreliggende det ikke tilstrekkelig kunnskap til å gi en faglig forsvarlig vurdering av konsekvensene.

Naturtyper, vegetasjon og flora

- *Er konsekvensene tilstrekkelig utredet*

Innledningsvis minner vi igjen om Fylkesmannens uttalelse til meldingen hvor vi ba om: *Det må gjennomføres en ny kartlegging av særlig viktige naturtyper langs de foreslåtte traseene. Den samlede kunnskapen må synliggjøres på kart, verdien til lokalitetene må fastsettes og konsekvensene av tiltaket for viktige naturtyper må vurderes.*

Miljøfaglig utredning (2007) har vurdert kunnskapen om naturtyper for hele landet og antar at; ”*utført kartlegging har kanskje fanget opp under 20 % av reelt antall lokaliteter verdifulle naturtyper*”. Dette støtter opp om vårt krav i meldingen og NVE sin erkjennelse at det var

nødvendig å gjennomføre nye kartlegginger for å heve kunnskapen om beslutningsrelevant informasjon innenfor temaet naturtyper (jf tidligere nevnte uttalelse i Bakgrunnen for utredningsprogrammet; *NVE er enig i at utredningene i forhold til biologisk mangfold og enkeltarter må inkludere feltarbeid for å forbedre beslutningsgrunnlaget.. Det skal fokuseres på traséene og nærliggende områder som kan bli berørt. NVE vil sette krav til at sjeldne, truede og sårbare arter kartlegges og at konsekvensene vurderes for disse og for skogsfugl. Det vil være behov for å gjennomføre feltarbeid for å supplere eksisterende informasjon.*). Som påpekt i avsnittet om fugl, er imidlertid ikke erkjennelsen om behov for ny oppdatert kunnskap fulgt opp i det endelige utredningsprogrammet fra NVE for naturtyper, vegetasjon og flora.

Engasjert fagkonsulent skriver også i rapporten Fagutredning Miljø: *...Disse eksemplene viser det generelle problemet med at Naturbasen og kommunenes kart ofte også inneholder historiske data over naturverdier som i tidligere tider har eller kan ha vært i en lokalitet. I noen av kystgranskogene var det også gjennomført betydelig hugst etter siste oppdatering i Naturbasen. Dette gir grunnlag for noe usikkerhet for de lokalitetene som ikke er nyinventert i den senere tid og som ikke ble besøkt i vår egen befarings.*

Med vurderinger om at vi kanskje bare har kartlagt opp under 20 % av reelt antall lokaliteter med verdifulle naturtyper, og at engasjert fagkonsulent kommenterer at materialet inneholder historiske data som skaper usikkerhet, er det ikke mulig å mene at konsekvensene er tilstrekkelig utredet.

Fylkesmannen anser at utredningsplikten ikke er oppfylt i henhold til utredningsprogrammets punkt 20. Konsekvensene vurderes derfor som utilstrekkelig utredet.

- *Vurdering av konsekvenser*

Fagkonsulent vurderer det omsøkte alternativ 3.0 til å ha en middels negativ konsekvens for verdifulle naturtyper.

Vi er kjent med at store flatehogster har svært negative effekter på boreal regnskog med epifyttisk lav og moser på død ved, men at også små flatehogster og gruppehogster har negative effekter. En ryddegate som er over 40 meter bred ansees som svært negativt for slike områder. For trasé 3.0 der den går gjennom området Sandvatnet – Olvatnet som har elementer av boreal regnskog mener Fylkesmannen at en ryddegate vil være svært negativt. For trasé 3.4 der den går gjennom området Elgsjøen med elementer av boreal regnskog og der den går igjennom området Gammelsætra med boreal regnskog, mener Fylkesmannen at en ryddegate vil være svært negativt. Vi finner grunn til å minne om at Norge har et internasjonalt ansvar for å ivareta nettopp denne naturtypen og konsekvensene ved å ødelegge slike områder bør derfor karakteriseres som svært negative.

Fylkesmannen er uenig i vurderingene av konsekvensene. Vårt internasjonale ansvar for boreal regnskog medfører at konsekvensene ved ødeleggelse bør karakteriseres svært negativt.

4. ANBEFALTE UTREDNINGER FOR Å BEDRE BESLUTNINGSGRUNNLAGET

Det er nødvendig med tilleggsutredninger

Den foreliggende kunnskapen er mangelfull. Det foreligger nå konkrete planer om å bygge omkring 1400 turbiner fordelt på ca 20 vindkraftverk. Det samlede omfanget av planlagte

vindkraftverk med tilhørende infrastruktur er å anse som et meget stort naturinngrep i Sør-Trøndelag. Manglende utredninger av sumeffekter medfører at verken energi- og planmyndigheter har tilstrekkelig kunnskap om hvordan de planlagte kraftverkene med tilhørende kraftledninger påvirker landskapet i regionen. Jf. også punkt 20 i utredningsprogrammet til NVE av 02.07.07. Vi savner også nykartlegging av biologisk mangfold i influensområdet til traseene. Sett i lys av dette ber Fylkesmannen om at det gjennomføres slike utredninger.

I punkt 20 i utredningsprogrammet NVE av 02.07.07 bes det om følgende:

Det skal gis en vurdering av behovet for og eventuelt forslag til nærmere undersøkelser før gjennomføring av tiltaket, herunder forslag til temaer, problemstillinger og metoder/måter å vurdere sumvirkninger av flere prosjekter på.

Fylkesmannen som miljøvernmyndighet savner slike vurderinger for flere tema i det framlagte konsekvensutredningsprogrammet. Vi finner grunn til å gi utdypende kommentarer omkring dette:

I vår uttalelse av 08.11.2006 til meldingen 420 kV kraftlinje Namsos Roan påpekte Fylkesmannen som miljøvernmyndighet at kunnskap om sumeffekter er avgjørende for å ha et godt beslutningsgrunnlag for hvilke vindkraftverk med tilhørende ledningsnett det eventuelt kan være aktuelt å bygge ut, samt at det var nødvendig med ny kartlegging av biologisk mangfold langs traseene. Som en følge av dette krevde Fylkesmannen utredninger for:

- vilt
- naturtyper
- landskap
- inngrepsfrie naturområder
- friluftsliv.

Fylkesmannen kan ikke se at det er utført slike utredninger. Manglende nykartlegging av biologisk mangfold langs traseene og manglende utredninger av sumeffekter medfører at energimyndigheter ikke har tilstrekkelig kunnskap om hvordan de planlagte kraftverkene med tilhørende kraftledninger påvirker disse naturgodene i regionen. Følgelig kan ikke utredningsplikten overfor nålevende eller fremtidige generasjoner sies å være oppfylt.

Utdypende merknader

Landskap

- *Behov for tilleggsutredninger*

I vår uttalelse til meldingen krevde Fylkesmannen følgende:

Det må gjennomføres en landskapsanalyse som vurderer konsekvensene for landskapet på Fosen med de vurderte vindkraftverkene inkludert tilhørende ledningsnett.

Vi kan ikke se at det er utført slike utredninger. Manglende utredninger av sumeffekter medfører at verken energi- eller planmyndigheter har tilstrekkelig kunnskap om hvordan de planlagte kraftverkene med tilhørende kraftledninger påvirker landskapet i regionen. Følgelig kan ikke utredningsplikten sies å være oppfylt. Fylkesmannen ber at det utføres tilleggsutredninger i tråd med vår uttalelse før søknaden sluttbehandles.

Den Europeiske landskapskonvensjonen, som Norge ratifiserte i 2004, har et klart fokus på allmennhetens interesser, både i forhold til landskapet og dets verdier og i forhold til et

politisk og lokaldemokratisk perspektiv med deltakelse og medinnflytelse. Det er for eksempel ønskelig å imøtekomme folks behov for å medvirke aktivt i utviklingen av landskapene. Målet til konvensjonen er blant annet å fremme vern, forvaltning, og planlegging av landskap.

Omfanget av vindkraftprosjekter med tilhørende kraftlinjer er så stort at det vil påvirke mesteparten av landskapet langs kysten i Sør-Trøndelag. Fylkesmannen vil påpeke at det generelt er vanskelig å oppfatte den samla effekten på landskapet når de presenteres og vurderes enkeltvis. For å få en positiv prosess med aktiv demokratisk deltakelse i samsvar med intensjonen i den europeiske landskapskonvensjonen, vil det være nødvendig med en samla utredning av konsekvensene som aktuelle vindkraftverk med tilhørende ledningsnett vil ha for kystlandskapet i Sør-Trøndelag. Fylkesmannen ber derfor om at det gjennomføres en landskapsanalyse som vurderer konsekvensene for landskapet med de vurderte vindkraftverkene med tilhørende ledningsnett. Herunder må det også gjennomføres en vurdering av hvilke traséalternativer som vil medføre minst konflikt mht. landskap

Det bør gjennomføres en landskapsanalyse som vurderer konsekvensene for landskapet på Fosen med de vurderte vindkraftverkene inkludert tilhørende ledningsnett, i tråd med punkt 20 i Utredningsprogrammet.

Friluftsliv

- *Behov for tilleggutredninger*

Antallet planlagte vindkraftprosjekter i denne delen av Sør-Trøndelag er nå av så stort omfang at det vil ha store konsekvenser for folks mulighet til å drive friluftsliv. Dette vil igjen ha betydning for innbyggernes og hyttefolkets livskvalitet og helse.

Et av de nasjonale målene fra Stortingsmelding nr 39 (2000-2001) om friluftsliv er at områder av verdi for friluftslivet skal sikres slik at det fremmer miljøvennlig ferdsel, opphold og høsting, og at naturgrunnet blir tatt vare på. Det blir i denne meldingen satt spesiell fokus på blant annet inngrepsfrie områder som avgjørende arealtyper for å holde oppe friluftslivet.

Fylkesmannen vil påpeke behovet for en regional vurdering av konsekvensene vindkraftanleggene vil ha for friluftslivet i Sør-Trøndelag. I tillegg til at dagens bruk av områdene kartlegges, bør alternative friluftsområder i nærområdet til de planlagte vindkraftanleggene beskrives. Det er viktig å ha kunnskap om hvilke friluftsmuligheter som finnes i nærmiljøet for å kunne gjøre en vurdering av hvor stort tap for friluftslivet disse arealinngrepene vil innebære.

Fylkesmannen ber på nytt om at det gjennomføres en regional utredning av hvilke konsekvenser de eksisterende og vurderte vindkraftverk med tilhørende ledningsnett på Fosen vil medføre for muligheten og ønsket til å drive friluftsliv. I tillegg til at dagens bruk av områdene kartlegges, må alternative friluftsområder i nærområdet til de vurderte tiltakene beskrives. Herunder må det også gjennomføres en vurdering av hvilke traséalternativer som vil medføre minst konflikt mht. friluftsliv.

Det bør gjennomføres en utredning av hvilke konsekvenser eksisterende og vurderte vindkraftverk med ledningsnett på Fosen vil medføre for muligheten og ønsket om å drive friluftsliv i en regional sammenheng, jf punkt 20 i Utredningsprogrammet.

Inngrepsfrie områder

- Behov for tilleggsutredninger

Det er en nasjonal målsetting om å ivareta inngrepsfrie områder for kommende generasjoner. I Stortingsmelding nr. 58 (1996-97) ”Miljøpolitikk for en bærekraftig utvikling” legger myndighetene stor vekt på at den enkelte sektor og kommune må unngå ytterligere inngrep i de gjenværende, sammenhengende urørte naturområdene. Områder uten tekniske inngrep blir sett på som en knapphetsressurs både i nasjonal og internasjonal sammenheng, og er en viktig del av den norske naturarven. I Stortingsmelding nr. 25 (2002 - 2003) om Regjeringens miljøvernpolitikk og rikets miljøtilstand, slås det fast at inngrepsfrie områder har stor betydning for friluftsliv og naturopplevelse, og kan også være svært viktig for det biologiske mangfoldet.

Knapt 12 prosent av Norges areal kan i dag kalles villmarkspreget, dvs. områder som er mer enn 5 km fra tyngre tekniske inngrep. Disse områdene ligger hovedsakelig i høyfjellet. Langs kysten er inngrepsfrie områder mangelvare og vi må derfor ta spesielt vare på disse restene av urørt natur. Den planlagte vindkraftutbyggingen i Sør-Trøndelag vil medføre meget store tap av inngrepsfrie områder. Inngrepsfrie områder har betydning for både friluftsliv og biologisk mangfold. Konsekvensene for dette bør utredes i et regionalt perspektiv.

Fylkesmannen ber om at det gjennomføres en utredning av hvilke konsekvenser de eksisterende og vurderte vindkraftverk med tilhørende ledningsnett på Fosen vil medføre for inngrepsfrie områder, og hvilke effekter dette indirekte kan få for friluftsliv og biologisk mangfold. Konsekvensene for dette bør utredes i både lokalt og regionalt perspektiv (jf. vår uttalelse av 08.11.2006).

Fylkesmannen ber om at det gjennomføres en utredning av hvilke konsekvenser de eksisterende og vurderte vindkraftverk inkludert tilhørende ledningsnett på Fosen, vil få for inngrepsfrie naturområder, jf punkt 20 i Utredningsprogrammet.

Biologisk mangfold

Fugl

- Behov for tilleggsutredninger

Manglende kartlegging av sårbare og truede arter

I vår av uttalelse av 08.11.2006 synliggjorde Fylkesmannen at kunnskapen om viltverdier i området var for dårlig og krevde kort oppsummert:

Det må gjennomføres ny kartlegging av viktige viltinteresser langs traseene. Den samlede kunnskapen må synliggjøres på kart, verdien på områdene må fastsettes og konsekvensene av tiltaket for vilt må vurderes.

Vi finner grunn til å nevne at både Fylkesmannen i Nord-Trøndelag og Direktoratet for naturforvaltning ba om tilsvarende i sine uttalelser. NVE er enig i disse vurderingene og skriver i ”Bakgrunnen for utredningsprogrammet (02.07.07)”:

NVE er enig i at utredningene i forhold til biologisk mangfold og enkeltarter må inkludere feltarbeid for å forbedre beslutningsgrunnlaget..... Det skal fokuseres på traséene og nærliggende områder som kan bli berørt. NVE vil sette krav til at sjeldne, truede og sårbare arter kartlegges og at konsekvensene vurderes for disse og for skogsfugl. Det vil være behov for å gjennomføre feltarbeid for å supplere eksisterende informasjon.

Dessverre er dette utelatt i Utredningsprogrammet, men vi håper det kan gjennomføres utredninger i tråd med uttalelsene i Bakgrunnen for utredningsprogrammet.

Manglende utredning av sumeffekter

I vår uttalelse av 08.11.2006 krevde Fylkesmannen følgende:

Det må videre gjennomføres utredninger som synliggjør hvilke sumeffekter vindkraftverkene med tilhørende ledningsnett vil ha på enkelte fuglearter i et regionalt perspektiv.

Vi finner grunn til å nevne at også Fylkesmannen i Nord-Trøndelag og Direktoratet for naturforvaltning ba om tilsvarende i sine uttalelser. NVE har imidlertid utelatt å imøtekomme dette kravet i utredningsprogrammet.

Fysiske inngrep og endret arealbruk utgjør en av de viktigste truslene mot biologisk mangfold, og at summen av mange inngrep som alene synes relativt ubetydelige, utgjør en snikende fare for mange arter. Artene forsvinner ikke umiddelbart, men over tid svekkes livsgrunnet, til artene til slutt forsvinner. Denne erkjennelsen må innebære at vi øker oppmerksomheten mot sum-konsekvenser av inngrep som hver for seg fremstår som relativt ubetydelige. Denne erkjennelsen er forankret i Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om Regjeringens miljøvernpolitikk og rikets miljøtilstand, Innst.S.nr.228 (2004-2005).

I høringsutkast: Veileder for regionale planer for vindkraft av 18.06.2007 utarbeidet av Olje- og Energidepartementet og Miljøverndepartementet, er sumvirkninger definert på følgende måte:

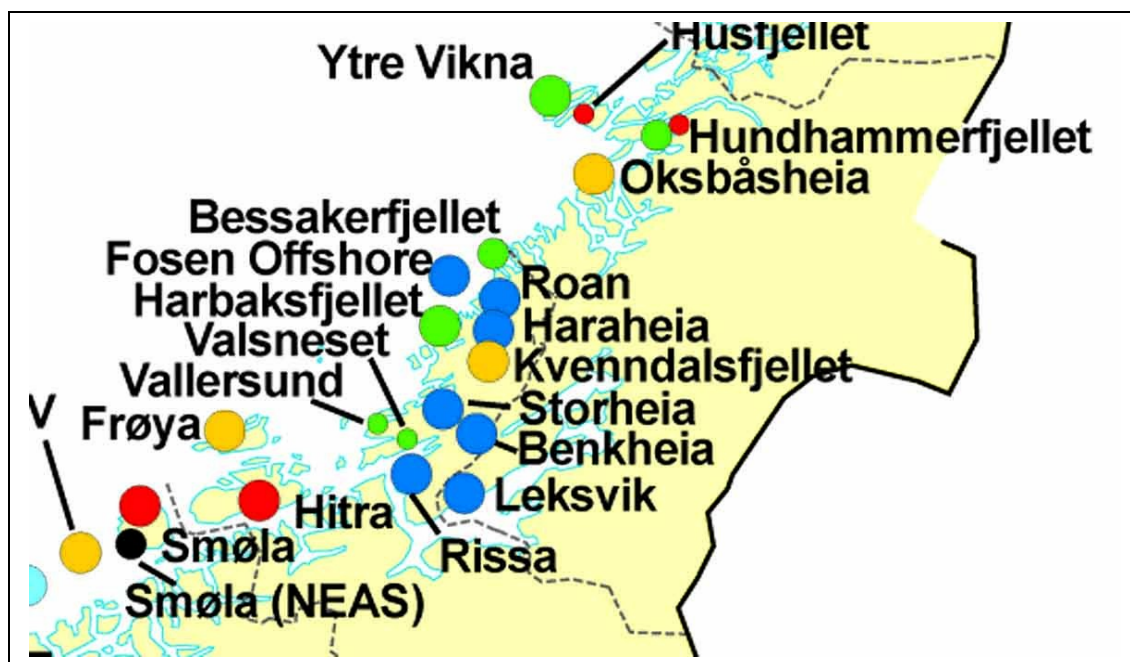
- *De samlede konsekvenser av flere vindkraftanlegg innenfor et geografisk avgrenset område, eller*
- *de systematiske virkninger vindkraftanlegg har på et tema, for eksempel en art eller en naturtype, innen et større geografisk område.*

I forskrift om konsekvensutredninger av 01.04.05 står det videre i vedlegg II pkt e):

”Når flere utbyggingstiltak i et område samlet kan få vesentlige virkninger skal tiltakets kumulative karakter i forhold til andre gjennomførte og planlagte tiltak i tiltakets influensområde vurderes.”

I medhold av forskriften, kan derfor NVE pålegge tiltakshavere å vurdere sumvirkninger av flere prosjekter som er under planlegging innenfor et område.

Det foreligger planer om vindkraftutbygging over det meste av Fosenhalvøya (se figur under) og Fylkesmannen anser det derfor som svært relevant og viktig at det frembringes kunnskap om sumvirkninger for truede og sårbare arter i denne region. Denne kunnskapen vil være nyttig for å synliggjøre hvor mange prosjekter det er akseptabelt å ha med tanke på ivaretagelse av truede og sårbare arter, samt hvor prosjektene bør etableres. Vi finner det merkelig når NVE argumenterer med begrensninger på nett som moment for å utelate krav om sumeffekter på truede og sårbare arter (i Bakgrunn for utredningsprogram av 02.07.2007), mens de derimot finner slik kunnskap nyttig innenfor tema reindrift hvor sumvirkninger av aktuelle vindkraft- og kraftledningsanlegg innenfor Fosen reinbeitedistrikt skal vurderes, uten å argumentere med begrensninger på nett.

Svært mange vindparker er under planlegging på Fosen. Blå er meldinger, gule er søkte, grønne er innvilgede, og røde er igangsatte kraftverk. Figuren viser status pr 17.02.2007, etter denne dato er det kommet enda flere planer om utbygging. Kilde Direktoratet for naturforvaltning.

Fylkesmannen kan ikke se at det er gjennomført sumutredninger for truede og sårbare arter. Dette medfører at både energi- og planmyndigheter har mangelfull kunnskap om hvordan de planlagte kraftverkene med tilhørende infrastruktur, inkludert 420 kV kraftlinjen, påvirker truede og sårbare arter. Følgelig kan ikke utredningsplikten sies å være oppfylt innenfor temaet sumeffekter på truede og sårbare arter.

Konklusjon

I følge Fylkesmannens vurdering har ikke konsekvensutredningsarbeidet generert ny kunnskap om viktige funksjonsområder for truede eller sårbare viltarter. Dette til tross for at Fylkesmannen anså eksisterende informasjon som utdatert. Vi kan heller ikke se at det er gjort utredninger som synliggjør sumeffekter på truede og sårbare arter. NVE har utelatt å stille krav til utbygger om å fremskaffe kunnskap om dette i utredningsprogrammet.

Etter vår oppfatning synliggjør NVE en manglende forståelse av problematikken. Fylkesmannen finner det naturlig at NVE, som sektormyndighet, tar sektoransvar innenfor området truede og sårbare arter. Utbyggerne på Fosen må synliggjøre for samfunnet hvordan deres planer påvirker de truede og sårbare artene i regionen. NVE må gjennom sitt sektoransvar følgelig stille krav om dette i utredningsprogrammet.

Manglende oppdatert kunnskap om viktige funksjonsområder for truede eller sårbare viltarter, samt manglende utredninger av sumeffekter medfører at hverken energi- og planmyndigheter har tilstrekkelig kunnskap om hvordan de planlagte kraftverkene med tilhørende kraftledninger påvirker truede og sårbare arter i vår region. Følgelig kan ikke utredningsplikten sies å være oppfylt. Fylkesmannen ber at det utføres tilleggsutredninger før søknaden sluttbehandles.

Fylkesmannen anser at utredningsplikten ikke er oppfylt i henhold til utredningsprogrammets punkt 20. Det er ikke synliggjort hvilke sumeffekter vindkraftverkene med tilhørende

ledningsnett vil ha på enkelte fuglearter i et regionalt perspektiv. Videre vurderes konsekvensene som utilstrekkelig utredet da undersøkelsene baseres på utdatert informasjon.

Naturtyper, vegetasjon og flora

- *Behov for tilleggsutredninger*

Fylkesmannen viser til vår uttalelse til meldingen, samt kommentarene over hvor vi påpeker viktigheten av å innhente ny kunnskap.

Det er ikke synliggjort hvilke sumeffekter vindkraftverkene med tilhørende ledningsnett vil ha på særlig viktige naturtyper i et regionalt perspektiv, jf punkt 20 i Utredningsprogrammet.

Det bør gjennomføres en kartlegging av særlig viktige naturtyper langs de foreslåtte traseene. Den samlede kunnskapen må synliggjøres på kart, verdien til lokalitetene må fastsettes og konsekvensene av tiltaket for viktige naturtyper må vurderes.

Med hilsen

Kåre Gjønnes
fylkesmann

Stule Lund
ass. avdelingsdirektør

Kopi:

Sør-Trøndelag fylkeskommune	Postuttak	7004	TRONDHEIM
Osen kommune		7740	STEINSDALEN
Roan kommune		7180	ROAN